

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro základní vzdělávání

ŠKOLA PRO ŽIVOT

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA DAMNÍKOV,
DAMNÍKOV čp. 25

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy:

Základní škola a mateřská škola Damníkov

Adresa školy:

Damníkov čp. 25, 561 23 Damníkov

Ředitelka školy:

Mgr. Dagmar Habrmanová, jmenovaná do funkce 1.7.2003

Koordinátor ŠVP:

Mgr. Dagmar Habrmanová

Zřizovatel:

Obec Damníkov, Damníkov čp. 9, PSČ 561 23 Telefon: 465394113

Zřizovací listina:

Zřizovací listina č.j. 109/2002 ze dne 15. října 2002,
Změna zřizovací listiny č.j. 82/05 ze dne 27. května 2005
Zřizovací listina č.j. 13/2012 ze dne 30. ledna 2012.

Datum zařazení do sítě:

1. ledna 2003, změna 1. září 2005

Součásti školy:

Základní škola:	465 394 135, 731459516	kapacita: 190 žáků
Mateřská škola:	465 394 278	kapacita: 48 dětí
Školní jídelna:	465 394 268	kapacita: 250 jídel
Družina:	465 394 135	kapacita: 30 žáků

Kontakty:

telefon: 465394135
731459516

e-mail: zsdamn@seznam.cz
web: www.zsdamnikov.cz

Identifikační údaje:

IČO: 75017164

IZO: 102718971

Redizo: 600104851

Platnost dokumentu: Od 1. září 2007

ŠVP byl projednán Školskou radou dne 22.6.2007, č.j. 72/2007/ŘŠ. Dodatky byly postupně projednány školskou a pedagogickou radou.

Mgr. Dagmar Habrmanová,
ředitelka školy

PREAMBULE

21. století přináší velké společenské změny. Je to doba nových informačních a komunikačních technologií. V globalizované společnosti se rychle šíří informace a každý občan se s touto situací musí vyrovnat. Informace musí umět vyhledávat, třídit, využívat.

Vzdělanost a adaptabilita obyvatelstva se stává rozhodující konkurenční výhodou pro budoucí prosperitu země. Obsah a cíle vzdělávání se proto zaměřují na samostatné objevování poznatků a souvislostí, na rozvíjení dovedností.

Prostřednictvím vzdělávání žáci, studenti i dospělí občané hledají a nalézají pochopení světa, kultury i sebe.

„Kdo není ochoten se celý život učit, nenaučil se to nejdůležitější“.

Reiner Haak

OBSAH

1. část

1. Identifikační údaje	2
Preambule	3

2. Charakteristika školy

2.1. Historie školy	4
2.2. Velikost a úplnost školy	4
2.3. Vybavení školy	4
2.4. Žákovská samospráva	6
2.5. Projekty	6
2.6. Tradiční akce	6
2.7. Soutěže a olympiády	7
2.8. Mimoškolní činnost	7
2.9. Charakteristika pedagogického sboru	7
2.10. Charakteristika žáků	8
2.11. Granty.....	8
2.12. Dlouhodobé projekty	9
2.13. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	10

3. Charakteristika vzdělávacího programu

3.1. Zaměření školy	11
3.2. Výchovné a vzdělávací strategie	14
3.2.1. Organizační formy výuky	18
3.2.2. Metodické postupy.....	18
3.2.3. Rozvoj klíčových kompetencí v tradičních akcích školy	19
3.3. Zařazení průřezových témat	20

Pro svou obsáhlost jsou následující stránky k nahlédnutí u ředitelky školy.

3.3.1. Osobnostní a sociální výchova	20
3.3.2. Výchova demokratického občana	26
3.3.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	29
3.3.4. Multikulturní výchova	31
3.3.5. Environmentální výchova	34
3.3.6. Mediální výchova	37

4. Učební plán

4.1. Učební plán – 1. stupeň	40
------------------------------------	----

4.2. Učební plán – 2. stupeň	42
4.3. Projekty doplňující výuku	44

5. Učební osnovy45

1. stupeň

Český jazyk	45
Anglický jazyk	74
Matematika	87
Informatika	102
Prvouka	109
Přírodověda	123
Vlastivěda	135
Hudební výchova	147
Výtvarná výchova	163
Tělesná výchova	178
Svět práce	197
Sportovní a pohybové aktivity	209
Výtvarné a estetické činnosti	215
Hudební a pohybové činnosti	221
Pohybové hry	226

2. část

2. stupeň

Český jazyk	232
Anglický jazyk	249
Matematika	264
Informatika	292
Dějepis	303
Výchova k občanství	321
Fyzika	345
Chemie	360
Přírodopis	375
Zeměpis	394

3. část

Hudební výchova	420
Výtvarná výchova	433
Výchova ke zdraví	464
Tělesná výchova	480
Svět práce	497
Výtvarný seminář	519
Sportovní hry	529
Německý jazyk	535
Cvičení z matematiky	546
Cvičení z českého jazyka	552

Aplikace komunikačních technologií	557
Společensko-vědní seminář	563
Přírodopisný seminář	568

4. část

6. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami575

6.1. Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení	575
6.2. Vzdělávání žáků se specifickými poruchami chování	576
6.3. Vzdělávání žáků se zdravotním postižením	577
6.4. Vzdělávání žáků z odlišného kulturního a sociálně znevýhodněného prostředí.....	579
6.5. Vzdělávání talentovaných a mimořádně nadaných žáků.....	579
6.6. Poskytování poradenských služeb.....	580

7. Hodnocení žáků a autoevaluace školy581

7.1. Hodnocení a klasifikace žáků.....	581
7.1.1. Hodnotící kritéria	581
7.1.2. Výstupní hodnocení	583
7.2. Vlastní hodnocení školy – autoevaluace školy.....	583
7.2.1. Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy	584
7.2.2. Zpracování vlastního hodnocení	586
7.2.3. Oblasti hodnocení.....	587
7.2.3.1. Oblast vzdělávání – průběh vzdělávání	587
7.2.3.2. Oblast vzdělávání – výsledky vzdělávání	589
7.2.3.3. Oblast vzájemných vztahů	591
7.2.3.4. Oblast řízení školy	593
7.2.3.5. Podmínky ke vzdělávání	595
7.2.3.6. Úroveň výsledků práce školy	597

8. Přílohy599

8.1. Příloha č. 1 – Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	599
8.2. Příloha č. 2 – Výstupní hodnocení	626
8.2.1. Kritéria	627

Dodatky ke školnímu vzdělávacímu programu

- Dodatek č. 1 – Rozšíření nabídky volitelných předmětů – Mediální výchova a Literárně-dramatická výchova
- Dodatek č. 2 – Úprava vzdělávací oblasti – Výchova ke zdraví
- Dodatek č. 3 – Úprava vzdělávací oblasti – Svět práce
- Dodatek č. 4 – Rozšíření nabídky volitelných předmětů – Finanční matematika a Dramatická výchova

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. Historie školy

Den 1. září 1983 byl pro damníkovské občany, žáky a učitele velmi významný. Byly opuštěny historické budovy z konce 19. století a starší a byla zahájena výuka v nové školní budově, vybudované v akci Z. Vlastní montovanou stavbu typu KORD postavili montéři Rudných dolů Jeseník. Na podzim byla zahájena práce na druhém pavilónu, který měl vyřešit problémy pracovního vyučování a skladovacích prostor. V roce 1986 byl otevřen druhý pavilón a bylo jasné, že k výstavbě třetího nedojde. Od té doby mají školní prostory skoro stejné uspořádání jako v současnosti. Z výdejnky byla vybudována nová kuchyně, okolo školy vznikl pozemek a za školou postupně vznikalo hřiště. V roce 1994 byla do hnědého pavilónu přemístěna mateřská škola. Na základě spolupráce s obcí Luková byla podána žádost na rozšíření mateřské školy a od září roku 2011 je mateřská škola dvoutřídní.

2.2. Velikost a úplnost školy

Jsme úplnou školou s 1. až 9. postupným ročníkem a mateřskou školou. Škola je spádová pro okolní obce Luková, Květná, Trpík, Anenská Studánka a Třebovice v Čechách. Budova základní školy a mateřské školy je situována nedaleko centra obce. V její blízkosti jsou autobusové zastávky, které umožňují bezpečný příchod dojíždějících žáků. Škola je tvořena dvěma pavilóny, které jsou propojeny vestibulem. Škola vzdělává kolem 100 žáků, průměrná naplněnost tříd je 16 žáků. Žáci 1. stupně jsou vyučováni ve dvou spojených třídách a žáci 2. stupně v samostatných třídách. Mateřská škola má dvě třídy, ve kterých se vzdělává 48 dětí.

2.3. Vybavení školy

V budově školy je 7 tříd a 10 odborných pracoven základní školy, herna a učebna družiny, 2 třídy, herna a ložnice mateřské školy. Součástí školy je školní hřiště, školní zahrada a „Zahrada splněných přání“, kterou využívají žáci v hodinách tělesné výchovy, a děti školní družiny. Vnitřní prostory školy jsou světlé a působí esteticky. Celá škola má nová plastová okna a byla zateplena. Výzdoba školy je tvořena pracemi žáků. Prostory pro výuku jsou dostatečné. Ve všech třídách mají žáci k dispozici nastavitelné lavice, židle a radiomagnetofony. V učebnách je

školní nábytek postupně opravován a modernizován ze získaných materiálů a drobnějších nákupů.

Na 1. stupni má každá třída hrací koutek opatřený kobercem a polštářky. Třídy 1. stupně rovněž mají svou počítačovou učebnu. První třída je vybavena novým nábytkem, novým linoleem a interaktivní tabulí s dataprojektorem.

Každá třída 2. stupně je kmenová, ve třídách jsou výškově stavitelné lavice a koberec. Pro výuku odborných předmětů jsou k dispozici učebna přírodopisu, učebna výpočetní techniky s interaktivní tabulí a dataprojektorem, informační centrum s počítači, encyklopediemi a interaktivní tabulí s dataprojektorem, učebna cizích jazyků s přehrávačem, televizí a videem, učebna fyziky a chemie s dataprojektorem, cvičná kuchyň s novými sporáky se sklokeramickou deskou a ledničkou, školní dílna a učebna výtvarné a hudební výchovy. Součástí školy je školní knihovna, která pravidelně doplňuje knižní fond na základě poptávky ze strany žáků. Každý žák i pedagog mají založenu svou vlastní adresu pro elektronickou poštu. Počítačová síť je rozvedena po celé škole.

K pohybovým aktivitám využívají žáci tělocvičnu, která ale není součástí školy, a tělocvičnu v budově školy s rehabilitačními míči, posilovacími stroji, horolezeckou zdí pro mladší žáky, florbalovými brankami a gymnastickým kobercem. Žákům je umožněno, aby využívali v hodinách tělesné výchovy plochu tenisových kurtů místní tělovýchovné organizace. K pohybovým aktivitám mohou žáci využívat i vybudovanou „Zahradu splněných přání“ s herními prvky. Hodiny výtvarné výchovy, přírodopisu, prvouky a dalších předmětů mohou žáci trávit v učebně v přírodě, jež vznikla z grantu Českých lesů, a v altánku, který vznikl z grantu Nadace Partnerství.

O přestávkách využívají žáci 1. třídy a děti mateřské školy hrací chodbu – je zde skákací panák, člověče nezlob se, piškvorky, kuželky, malý fotbal, mohou také posedět na lavičkách. Ostatní žáci mohou dle rozpisu využít stůl na stolní tenis, rehabilitační míče, florbal, posilovací stroje a učebny výpočetní techniky. V případě pěkného počasí tráví žáci velkou přestávku pobytem na vzduchu.

Školní družina má k dispozici kromě učebny a dvou heren veškeré vybavení školy. Nejvíce je využívána učebna výpočetní techniky, malá tělocvična s rehabilitačními míči, horolezeckou zdí, florbalem a posilovacími stroji a především školní hřiště a školní zahrada s herními prvky. V učebně jsou barevně odlišené lavice, k odpočinkovým aktivitám

žáků slouží nové herny – nové stěny, televize s LCD obrazovkou a videem, hračky, stavebnice, molitanová stavebnice, hrací koberec a odpočinkové maxipolštáře.

Žáci mají možnost doplňovat svůj pitný režim o nápoje z občerstvovacího automatu, kde byl rozšířen sortiment nápojů o vody. Děti mají ve školní družině k dispozici přenosnou nádobu s ovocnými nápoji a mají po celý pobyt ve školní družině zajištěn pitný režim.

Stravování je zajištěno ve školní jídelně, která je součástí školy.

Kabinety slouží učitelům k uložení pomůcek a pro přípravnou práci, avšak většinu času pedagogové tráví ve společné sborovně. Výchovný poradce může přijímat rodiče žáků ve vlastní kanceláři. Učitelé mají volný přístup na internet, používají kopírku, tiskárnu, skener a vypalovačku. K relaxaci mohou využít malou tělocvičnu s rehabilitačními míči nebo posilovacími stroji.

Materiální vybavení se v rámci možností doplňuje, některé pomůcky vznikají nejen rukama učitelů, ale i žáků.

2.4. Žákovská samospráva

Od roku 2005 se žáci prostřednictvím žákovské samosprávy podílejí na řízení školy. Svými náměty a připomínkami přispívají k uskutečnění některých akcí, sami navrhují a organizují menší akce.

2.5. Projekty

Projekty pomáhají dotvářet obsah vzdělávacího procesu a napomáhají výchovnému procesu. Jedná se o projekty krátkodobé, které jsou určeny všem žákům školy nebo pouze jednotlivým stupňům. Realizací projektů zvyšujeme efektivitu výchovně-vzdělávacího procesu, motivujeme žáky a podporujeme spolupráci. Některé projekty jsou třídní, jiné stupňové – se zaměřením na podzim, na dopravní tematiku, na jednotlivé předměty, na prožitky, jiné školní – vánoční a velikonoční dílny, chování při mimořádných událostech, Den Země, Zdravé zuby – pro žáky 1. stupně.

2.6. Tradiční akce

Návštěvy divadel v Hradci Králové a Pardubicích pro zájemce z řad žáků 2. stupně patří k těm nejdéle trvajícím. Na ně navazují návštěvy divadel v Pardubicích a Šumperku žáků 1. stupně a předškolních dětí.

Vánoční a velikonoční výstavy, kde žáci a děti prezentují svá aranžmá a výrobky, patří k těm, které vyhledávají nejen rodiče našich žáků, ale i širší veřejnost.

Dětský den pravidelně připravují žáci 9. ročníku pro své mladší spolužáky i děti. Žáci obcházejí stanoviště, u kterých plní různé úkoly a dle bodového ohodnocení získávají odměny.

Malování vánočních přání a jejich zasílání do Norska bylo již dvakrát korunováno vzácnou návštěvou paní Běly Gran Jensen ve škole a její krásná a povzbudivá slova byla další motivací pro pokračování v této tradiční akci.

Mezi další tradiční akce se zařazují tématicky zaměřené exkurze, které se uskutečňují dvakrát do roka. Starší žáci tak mají možnost navštívit místa, která znají z vyučovacích hodin, a doplní si své vědomosti dalšími informacemi.

Mezi novější akce se zařadil projekt „Nejstarší společně s nejmladšími“, kdy žáci 9. ročníku pomáhají v prvním roce žákům 1. ročníku.

Velkou odezvu má pořádání školní akademie, při které v rozmanitých vystoupeních účinkuje většina dětí a žáků školy.

Mezi nejoblíbenější akce našich sportovců patří Damníkovská laťka – soutěž ve skoku vysokém – a pro chlapce mezitřídní zápas v kopané, pořádaný v závěru školního roku.

Své místo si pomalu získávají měsíční soutěže „Každý to zvládne“.

2.7. Soutěže a olympiády

Žákům je umožněna účast na soutěžích z různých oborů. Pravidelně se zúčastňujeme okresních kol olympiád z českého jazyka a dějepisu, poznávání rostlin a živočichů (v roce 2005 jsme získali dvě 1. místa, jedno 2. místo a jedno 3. místo). V Pythagoriádě a Matematickém klokanovi, kde pořádáme školní kola, se v posledních letech úspěšnější řešitel nenašel.

Nově se zúčastňujeme Perníkového slavíka v Pardubicích, kde jsme v roce 2005 získali 1. místo a 3. místo, a recitační soutěže. Větších úspěchů dosahujeme v oblasti sportu. Zúčastňujeme se atletických soutěží a malé kopané, zde dosahujeme pěkných výsledků.

2.8. Mimoškolní činnost

Žákům školy jsou nabízeny mimoškolní aktivity ve dnech vyučování. Pravidelně jsou zařazovány sportovní aktivity pro mladší a starší žáky, výtvarné kroužky pro mladší a starší žáky, kroužky dovedných rukou. Nově byl zaveden taneční kroužek a kroužek zdravého životního stylu. Kroužky vedou učitelé a zaměstnanci školy. Nedaří se zajistit jiné kroužky vedené některým z rodičů.

2.9. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je stabilizován a přirozenou cestou průběžně omlazován. Má 9 členů, mladých a zkušených učitelů. Přes 90% pedagogických pracovníků má magisterské vzdělání pedagogického směru. Ve škole pracuje výchovný poradce a správce počítačové sítě. Pedagogický sbor naší školy je stabilní, k výměně pedagogů dochází při odchodu do důchodu. Většina učitelů ve svém volném čase pracuje s žáky na mimoškolních aktivitách, vede kroužky. Všichni učitelé prošli základním školením počítačové gramotnosti. 36% učitelů ukončilo studium modelu P. Všichni učitelé se účastní seminářů dle nabídek a možností. Většina seminářů je zaměřena na tvorbu ŠVP. Učitelka anglického jazyka úspěšně ukončila kurz z grantu ESF – Brána jazyků. Ředitelka školy ukončila studium PF UK Praha – funkční studium II pro řídicí pracovníky. Výchovný poradce ukončil studium výchovného poradenství pro učitele ZŠ a SŠ na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Všichni vyučující se zapojili do tvorby ŠVP.

2.10. Charakteristika žáků

Většina žáků pochází z okolních vesnic. V současné době máme žáka, jehož rodiče jsou cizí státní příslušníci. Máme zkušenosti s integrací žáků se SPU, SPUCH a s tělesným postižením.

2.11. Granty

V posledních letech se škola zapojuje do získávání finančních prostředků pro zkvalitnění výuky či rozšíření nabídky mimoškolních aktivit pro naše žáky.

Z Pardubického kraje jsme třikrát získali grant na mimoškolní činnost – výtvarnou výchovu, čtenářskou gramotnost a pohyb – Hledáme talenty, Nechceme být pozadu a Chceme si protáhnout ztuhlá těla.

V rámci Státní informační politiky ve vzdělávání jsme dvakrát získali grant MŠMT – jeden z grantů byl zaměřen na seznámení občanů Damníkova s počítačem a internetem a druhý je zaměřen na chemii – Nebojím se chemie.

V projektu, který byl podpořen v programu Škola pro udržitelný život, jsme pro děti mateřské školy, žáky školní družiny a ostatní žáky vybudovali „Zahradu splněných přání“, která je tvořena dřevěnými atrakcemi, altánem a lavičkami k táboráku.

V rámci grantů vyhlášených pod záštitou EU jsme s projektem „Evropská unie – není žádná fúrie“ získali grant, v jehož závěru jsme při prezentacích seznámili rodiče a občany obce se zajímavostmi a historií států EU, mladší žáci zdramatizovali několik pohádek a celý program byl zakončen ochutnávkou jídel jednotlivých států EU.

2.12. Dlouhodobé projekty

Naše škola je již 19 let členem „Hnutí na vlastních nohou“ a dosahuje pěkných výsledků. Žáci 9. ročníků se již 19 let účastní vánočních koncertů v Lucerně, které jsou odměnou za jejich práci v tomto hnutí. Patronka tohoto hnutí paní Běla Gran Jensen navštívila naši školu již dvakrát.

V rámci realizovaného projektu ESF OP VK pod názvem „Diagnostika stavu znalostí a dovedností žáků se zaměřením na jejich rozvoj“ se žáci 5. a 9. ročníku zúčastnili testování v definovaných předmětech, s jehož výsledky se jednotliví žáci seznámí do konce školního roku.

V rámci spolupráce s firmou SCIO jsme se zapojili do projektu EKOPOLIS – “Vývoj metodické pomůcky pro výukovou aktivitu zaměřenou na environmentální vzdělávání“, který je spojen s využitím deskové hry v hodinách matematiky – celá čísla, strategie, jazyka českého – práce s textem, biologie – chráněná území, ekologie, chemie – odpady, výchova k občanství – rozhodování. Tuto hru nejvíce využívali v rámci výuky žáci 9. ročníku.

V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsme se zapojili do projektu „Spolupráce SPŠCH se základními školami Pardubického kraje při rozvíjení zájmu žáků o chemii“. Žáci mají díky projektu možnost využít laboratoře školy, účastnit se chemických soutěží, získat informace o studiu chemie. Pro učitele chemie jsou pořádány exkurze do chemických výrobních provozoven, semináře a workshopy. Součástí je poradenský servis, tvorba výukových a

metodických materiálů a využití ICT a interaktivních tabulí ve výuce chemie.

Pro žáky manuálně zručné a s technickými předpoklady jsme v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost zajistili účast v projektu „Zvyšování motivace žáků ZŠ ke vzdělání v technických oborech v Pardubickém kraji“. Žáci budou podle technické dokumentace, z dodaného materiálu a za odborného vedení v odborné škole sami tvořit výrobek. Učitelům je nabízena technická dokumentace a účast na seminářích.

Naše škola pokračovala v projektu v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost do projektu „Volba povolání Pardubického kraje“, který realizuje Krajská hospodářská komora v Pardubickém kraji. Projekt nabízí žákům dotované exkurze do podniků našeho kraje. Součástí projektu je soutěž o nejlepší výrobek a popis technických profesí. V rámci literární soutěže získala žákyně 9. ročníku v okresním kole 1. místo za literární práci.

V lednu 2011 podala škola žádost v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v oblasti podpory Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách, která byla v březnu schválena. Tento projekt bude ve škole probíhat od července po dobu dvou let. Škola v rámci projektu získá postupně 3 nové interaktivní tabule, 2 dataprojektory, hlasovací zařízení, vybavení počítačové učebny novými počítači a nový software na stávající interaktivní tabuli.

V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost jsme pokračovali v projektu „Rozumíme penězům“, do kterého jsme se přihlásili minulý školní rok. Učitelé matematiky se účastnili dalších třídních školení. Na těchto školeních si učitelé prožívali ve fiktivních rodinách všechny modelové situace, které budou následně s žáky v rámci seminářů řešit. První semináře realizované v tomto školním roce měly u žáků i rodičů kladnou odezvu. Jedné z vyučovacích hodin se zúčastnila osobně autorka tohoto projektu. Ocenila práci žáků, jejich bezprostřednost, práci na jednotlivých úkolech a příznivou atmosféru, která po celé dvě hodiny ve třídě vládla.

V rámci ochrany přírody a životního prostředí jsme se opět zapojili do dalšího ročníku projektu „Uklidme si svět“. Firma Elektrowin odvezla několik vyřazených přístrojů, které žáci do školy v rámci této akce přinesli. Škola přidala vyřazené elektrospotřebiče, jež byly navrženy k likvidaci.

2.13. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči se stále rozvíjí. K pravidelným informačním odpoledním přibyly i pravidelné konzultace s rodiči žáků 1. ročníku. V září se uskutečňují společná setkání rodičů všech žáků i dětí školy s ředitelkou, výchovným poradcem a třídními učiteli. Rodiče mají možnost po dohodě s učiteli navštívit školu kdykoliv. V průběhu školního roku mají rodiče možnost navštívit dny otevřených dveří – buď výuku ve třídě nebo se mohou zúčastnit projektového dne v různých dílnách společně se svými dětmi. Pro rodiče prvňáčků připravujeme na jaře Slavnost slabikáře, aby mohli vidět pokroky a výkony svého dítěte. Škola pravidelně pořádá velikonoční a vánoční výstavu, kde si mohou rodiče i občané prohlédnout aranžmá a práce svých dětí a některé výrobky zakoupit.

Rodiče jsou o činnosti školy pravidelně informováni ve vývěsní skříňce, kde jsou každý měsíc vystavovány fotografie z akcí školy a je zhodnocen uplynulý měsíc. O některých akcích se zmiňují i články v tisku - např. v Orlických novinách a Lanškrounských listech.

V rámci platnosti nové školské legislativy ve škole pracuje školská rada, která má 6 členů.

Škola spolupracuje s obecním úřadem a pravidelně jej informuje o své činnosti. V Damníkovském zpravodaji se škola prezentuje svými půlročními hodnoceními činnosti. Žáci školy pravidelně vystupují při slavnostním vítání občánků, při vánočním a velikonočním posezení důchodců. V roce 2006 žáci svým kulturním vystoupením přispěli k oslavám zlaté svatby naší bývalé paní kuchařky.

Škola spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí – zejména se snaží o včasné podchycení žáků, kteří mají výukové problémy, a s SPC v Ústí nad Orlicí, kam dojíždějí žáci, kteří mají výchovné problémy.

V roce 2011 v rámci projektu PPP „Centrum primární prevence“ – proběhla realizace tří programů odborníky PPP ve třídách 2. stupně.

Škola spolupracuje s organizací nevidomých a slabozrakých SONS při veřejné sbírce „Bílá pastelka“.

Spolupráci s Českými lesy zajišťujeme besedy pro děti mateřské školy a 1. stupně základní školy. V roce 2011 jsme získali grant pro vybudování venkovní učebny.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1. Zaměření školy

Školní vzdělávací program vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí Rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Název ŠKOLA PRO ŽIVOT – odráží hlavní myšlenku vzdělávacího programu – všestranný rozvoj osobnosti každého jedince. Velký důraz klademe na myšlenku, že nezáleží na množství poznatků, ale na jejich trvalosti a propojenosti s praktickým životem. Program respektuje tradice školy, využívá podmínky školy a reaguje na požadavky klientů. Základní škola a mateřská škola Damníkov se na základě analýzy vzdělávacích a výchovných podmínek školy a vzdělávacích a výchovných požadavků rodičů zaměří především na tyto úkoly a okruhy:

- Motivovat žáky k učení jako potřebné součásti aktivního života.
- Vytvářet podmínky pro rozvoj, uplatnění a úspěch každého žáka.
- Učit žáky takovým znalostem a dovednostem, které budou uplatnitelné v praktickém životě.
- Pokračovat v uplatňování mezipředmětových vztahů.
- Vést žáky k orientaci v běžných životních situacích.
- Zařazovat semináře a praktická cvičení, která budou žáky podněcovat k tvořivému myšlení, k řešení problému a práci v týmu.
- Vést žáky k volbě povolání, z tohoto důvodu posilovat výuku pracovního vyučování v oblasti volitelných předmětů.
- Vytvářet podmínky pro vhodnou seberealizaci žáků, pro rozvíjení jejich zájmů a schopností a pro smysluplné využívání volného času.
- Vést žáky k objektivnímu hodnocení svých schopností a posuzování svých předpokladů.

- Vést žáky k dobrému vztahu k vlastnímu zdraví a k péči o jeho zachování.
- Vést žáky k využívání komunikačních a informačních technologií, podporovat využívání výpočetní techniky v ostatních předmětech.
- Získávat informace z různých zdrojů a posoudit jejich věrohodnost.
- Využívat rozmanitých metod práce – skupinové a projektové vyučování, které vedou žáky k týmové práci, vzájemnému respektu, vzájemné pomoci a sounáležitosti.
- Vychovávat žáky k systematické a zodpovědné práci na úrovních přiměřených jejich individuálnímu psychickému rozvoji.
- Rozumět grafům, diagramům a tabulkám.
- Respektovat osobnost každého dítěte, vzbuzovat jeho zvědavost, podněcovat a podporovat jeho pozitivní aktivity, posilovat v žácích pozitivní přístup k lidem a ke světu, formovat správný vztah a úctu k přírodě, životnímu prostředí, ke zdraví a vést je k pochopení zásad trvale udržitelného rozvoje.
- Účastnit se diskusí a vyjadřovat svůj názor.
- Být schopen prezentovat se a mluvit na veřejnosti.
- Naslouchat a brát v úvahu názory druhých.
- Vytvářet atmosféru porozumění a tvůrčí činnosti ve všech aktivitách.
- Vést žáky k dodržování stanovených pravidel – školní řád, pravidla silničního provozu, sportovní pravidla, pravidla soužití atd.
- Usilovat o dosažení klidné a sdílné atmosféry ve škole, budované na partnerských vztazích mezi učiteli, žáky a ostatními zaměstnanci, na toleranci, na pocitu odpovědnosti a na úctě člověka k člověku.
- Podporovat žáky s intelektuálním nadáním, ale stejně tak i žáky s jiným druhem nadání – manuálním, výtvarným, pohybovým, hudebním, atd.

- U žáků i pracovníků školy vytvářet a trvale posilovat pocit sounáležitosti se školou a pocit hrdosti na svou školu.
- Pokračovat v účasti zástupců tříd v žákovské samosprávě – příprava žáků k zodpovědnosti, prosazování zájmů, slušného jednání, argumentaci.
- Realizovat spolupráci s rodiči žáků, školskou radou, zřizovatelem a starosty ostatních obcí, aby byla přínosná pro činnost školy.
- Zajišťovat prezentaci školy na veřejnosti.
- Pořádat různě zaměřené soutěže a kulturní vystoupení, aby byli zapojeni pokud možno všichni žáci.
- Zlepšovat estetický vzhled školy a jejího okolí pracemi žáků.
- Vnímat hodnotu umění.
- Vytvářet podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Vytvářet podmínky pro podporu vzdělávání nadaných žáků.
- Zlepšovat vybavení a zařízení školy.
- Osobní příklad.
- Výuka bez situací nerovnosti a ponížení.
- Hodnocení za to, co žák zvládá, ne za to co neumí.

Chceme pokračovat v dobrých tradičních akcích naší školy, kterými si naše škola vytvořila nejen zájem žáků, ale i širší veřejností. Za kvalitní budeme považovat takové vzdělání žáků, kterým získají znalosti, dovednosti a kompetence, jež dovedou v případě potřeby aktivně použít, a to i potom, kdy opustí naši školu.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, ale různými způsoby se prolínají, mají nadpředmětovou podobu. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah, aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Osvojování kompetencí je složitý a dlouhodobý proces, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných během docházky na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Během výuky klást důraz na čtení s porozuměním a na práci s textem.
- Vyhledávat a třídit informace.
- Pracovat s chybou.
- Vést žáky k sebehodnocení.
- Používat obecně užívané termíny, znaky a symboly.
- Propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí.
- Podporovat samostatnost a tvořivost.
- Rozlišovat základní a rozšiřující učivo.
- Umožňovat ve vhodných situacích realizovat vlastní nápady, podněcovat tvořivost.
- Umožňovat pozorování a experimentování, porovnávání výsledků a vyvozování závěrů.
- Účastnit se různých soutěží a olympiád dle zájmu žáků.

Kompetence k řešení problému – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problému.

- Vnímat nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni.
- Rozpoznat a pochopit problém.
- Přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách.
- Promyslet a naplánovat způsob řešení, využívat vlastních zkušeností.
- Ve vhodných oblastech využívat netradiční úlohy – Matematický klokan.
- Vhodně využívat získané informace z různých zdrojů.
- Motivovat problémovými úlohami z praktického života
- Pokračovat v projektových dnech – rozvíjení logického řešení problémů, obhajování, zodpovědnost za svá rozhodnutí.
- Vést žáky k aktivnímu podílu při různých aktivitách ve všech fázích činnosti, od nápadu, k plánování, přípravě, realizaci i hodnocení – Dětský den, karneval, Každý to zvládne, výstavy.

Kompetence komunikativní – vést žáky k všestranné a účinné komunikaci.

- Naslouchat spolužákům.
- Správně formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu.
- Vyjadřovat se výstižně a souvisle v ústním i písemném projevu.
- Obhajovat svůj názor.
- Využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro účinnou komunikaci s okolním světem.
- Využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů a spolupráce s ostatními lidmi.
- Podporovat přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
- Netolerovat agresivní, hrubé a vulgární projevy chování.
- Spolupracovat při projektových dnech ve smíšených týmech.
- Vystupovat na akcích prezentujících školu – akademie, výstavy.
- Podporovat rozvíjení komunikace s okolními školami.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých.

- Spolupracovat ve skupině, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu.
- Respektovat pravidla chování nejen ve škole.
- Podílet se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů.
- V případě potřeby poskytnout pomoc popř. o ni požádat.
- Usilovat o schopnost žáků střídat role ve skupině.
- Učit žáky kriticky hodnotit práci týmu, svou práci v týmu i práci ostatních členů v týmu.
- Upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Pěstovat odmítavý postoj ke všemu co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Důsledně dodržovat společně dohodnutá pravidla chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.
- Naučit se ovládat a řídit své jednání a chování tak, aby bylo dosaženo pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské – připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti.

- Respektovat přesvědčení druhých.
- Snažit se vcítit do situací ostatních lidí.
- Odmítat útlak a hrubé zacházení.
- Chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy.
- Uvědomovat si nejen svá práva, ale i povinnosti ve škole i mimo školu.
- Dodržovat ve škole pravidla chování stanovená ve vnitřních normách školy.
- Netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerovat agresivní, hrubé a vulgární projevy chování.
- Netolerovat sociálně patologické jevy chování.
- Netolerovat žádnou podobu podpory výše uvedených negativních jevů.
- Kázeňské přestupky řešit individuálně.
- Zodpovědně se rozhodovat v daných situacích, podle možností poskytnout pomoc.
- Chovat se odpovědně v mimořádných situacích.

- Respektovat tradice – aktivita při kulturních a sportovních činnostech.
- Chápat základní environmentální problémy a ekologické souvislosti.
- Respektovat požadavky na životní prostředí – třídění odpadu.

Kompetence pracovní – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané dovednosti při profesní orientaci.

- Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Dodržovat pravidla jednotlivých pracovišť.
- Účinně používat materiály, nástroje a vybavení.
- Adaptovat se na změněné pracovní podmínky.
- Zaměřit se nejen na kvalitu, hospodárnost, ale i oblast ochrany zdraví a ochrany životního prostředí.
- Využívat získané znalosti a zkušenosti v zájmu přípravy na svou profesní orientaci.
- Rozvíjet podnikatelské myšlení, chápat podstatu, zisk, náročnost i riziko podnikání.
- Pokračovat v tématicky zaměřených exkurzích, proložených exkurzemi s možností poznat různé profese a povolání.

3.2.1. Organizační formy výuky

Škola ponechává velký prostor jednotlivým vyučujícím při výběru a ve frekvenci používání forem výuky. V rámci každého týdne musejí být do aktivit žáků zařazeny takové cíle a činnosti, které vedou k rozvíjení klíčových kompetencí žáků přiměřeně věku. Z běžných forem výuky se používají nejčastěji:

- Frontální
- Skupinová
- Práce ve dvojicích
- Týmová
- Samostatná práce
- Laboratorní práce
- Exkurze
- Vycházky
- Návštěvy výstav, muzeí
- Besedy
- Dokumentární filmy

- Komunitní kruhy
- Kombinovaná
- Prezentace – výstavy, akademie
- Prezentace v tisku
- Návštěvy divadel a kulturních vystoupení

3.2.2. Metodické postupy

Mezi nejčastěji používané metodické postupy při výuce patří.

- Četba a zpracování četby
- Práce s knihou
- Prověřování znalostí
- Referáty
- Prezentace
- Osobní konzultace
- Řízená diskuse
- Problémové postupy
- Praktické ukázky – pokusy
- Práce s internetem
- Praktická cvičení
- Projekty
- Předmětové soutěže a olympiády

3.2.3. Rozvoj klíčových kompetencí v tradičních akcích školy

akce	K učení	K řešení problémů	Komunikativní	Sociální a personální	Občanské	Pracovní
Vítání prvňáčků devátáky			+	+	+	
Vánoční výstava		+	+	+	+	+
Hudební a recitační soutěž	+	+				
Návštěva výstav, divadla			+	+	+	
Sportovní dny	+	+	+	+	+	
Žákovská samospráva	+	+	+	+	+	+
Projektové dny	+	+	+	+	+	+
Reprezentace na soutěžích	+	+	+	+	+	+
Dětský den v režii devátáků	+	+	+	+	+	+
Velikonoční výstava		+	+	+	+	+
Exkurze	+	+	+	+	+	
Sběrové dny		+	+	+	+	+
Hnutí na vlastních nohou	+	+	+	+	+	+
Každý to zvládne		+	+	+	+	

3.3. Zařazení průřezových témat

Průřezová témata jsou nedílnou součástí základního vzdělávání a reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa.

Tématické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Pro průřezová témata nebudeme vytvářet samostatné vyučovací předměty, ale budou realizována formou integrace obsahu tématických okruhů průřezového tématu do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu, popř. formou integrace, která je doplněna projektem, ve kterém musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Zařazení jednotlivých tématických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a pro svou obsáhlost jsou k nahlédnutí u ředitelky školy.